

Preučevanje učinkov mednarodnega mladinskega dela: rezultati raziskave v Sloveniji

**Raziskava je bila izvedena v okviru mednarodnega projekta
*Boost your possibilities! – Youth Centres for Youth Mobility and
Intercultural Learning: Impact of Internationality***

Tina Cupar

Maribor, februar 2017

Raziskovalno poročilo je nastalo v okviru mednarodnega projekta *Boost Your Possibilities! – Youth centres for Youth Mobility and Intercultural learning: Impact of Internationality*, številka projekta: 2014-2-FI01-KA205-008538.

Projekt je financiran s strani programa Erasmus +.

Za izražena mnenja v poročilu odgovarja samo avtor in se zato ne morejo šteti za uradno stališče Evropske komisije ali drugih sodelujočih organizacij v projektu.

Poročilo predstavlja predvsem izsledke raziskave, ki je bila izvedena v Sloveniji. Več informacij o celotnem projektu in o končnih izsledkih raziskave je na voljo v skupnem poročilu projekta.

Sodelujoče organizacije v projektu:

Finska nacionalna mladinska organizacija (SNK, Suomen nuorisokeskusyhdistys ry),
Estonska mreža mladinskih centrov (AEYC, Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus),
Zavod Mladinska mreža MaMa.

Raziskovalna ekipa projekta:

dr. Anu Gretschel (Finnish Youth Research Network)

dr. Tomi Kiilakoski (Finnish Youth Research Network)

Merle Linno (Univerza Tartu, Fakulteta za socialno delo)

Tina Cupar (Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta)

Kazalo vsebine

1 Projekt <i>Boost your possibilities</i>	5
2 Mednarodno mladinsko delo	6
3 Raziskovalni del projekta: raziskava o učinkih mednarodnega mladinskega dela	7
3.1 Namen.....	7
3.2 Oblikovanje vprašalnika	8
3.3 Izbor vzorca	9
3.4 Karakteristike vzorca.....	10
4 Rezultati raziskave o učinkih mednarodnega mladinskega dela med slovenskimi udeleženci	11
4.1 Splošne značilnosti vključenosti anketirancev v mednarodne aktivnosti.....	11
4.1.1 Obseg vključenosti v mednarodne aktivnosti	11
4.1.2 Oblika in trajanje dosedanjih mednarodnih aktivnosti	12
4.2. Pomen mednarodnih aktivnosti za različne vidike življenja	13
4.3. Pomen mednarodnih aktivnosti za razvoj kompetenc	15
4.3.1 Pomen mednarodnih aktivnosti za razvoj osebnih kompetenc	15
4.3.2 Pomen mednarodnih aktivnosti za razvoj socialnih kompetenc	16
4.3.3 Pomen mednarodnih aktivnosti za razvoj medkulturnih kompetenc	17
4.4. Spremembe stališč in vedenja po vključenosti v mednarodne aktivnosti	18
4.5 Promocija in načrtovanje mednarodnih aktivnosti	19
4.5.1 Načini informiranja o mednarodnih aktivnostih	19
4.5.2 Želje mladih glede vključevanja v mednarodne aktivnosti.....	20
5 Sklep, omejitve in predlogi za prihodnje raziskave	20
6 Literatura	23
7 Priloge	24
Priloga 1: Opis kompetenc v anketnem vprašalniku	24
Priloga 2: Seznam izbranih projektov mednarodnega mladinskega dela	26

Kazalo grafikonov

Grafikon 1: Število dosedanjih vključenosti anketirancev v mednarodne aktivnosti, Slovenija, Estonija in Finska	11
Grafikon 2: Trajanje mednarodnih aktivnosti, v katere so anketiranci bili vključeni, Slovenija, Estonija in Finska	12
Grafikon 3: Samoocena pomena mednarodnih aktivnosti za različne vidike življenja, Slovenija.....	13
Grafikon 4: Samoocena anketirancev glede prispevka mednarodnih aktivnosti k razvoju njihovih osebnih kompetenc, Slovenija	15
Grafikon 5: Samoocena anketirancev glede prispevka mednarodnih aktivnosti k razvoju njihovih socialnih kompetenc, Slovenija	16
Grafikon 6: Samoocena anketirancev glede prispevka mednarodnih aktivnosti k razvoju njihovih medkulturnih kompetenc, Slovenija	17
Grafikon 7: Ocena vpliva mednarodnih aktivnosti na posamezne odnose in stališča, Slovenija	18

Kazalo tabel

Tabela 1: Osnovne karakteristike vzorca	10
Tabela 2: Pregled vključenih projektov kot primerov dobrih praks.....	26

1 Projekt *Boost your possibilities*

Projekt *Boost your possibilities* je več kot 2-letni mednarodni projekt (izveden med februarjem 2015 in marcem 2017), ki je v sodelovanje povezal mreže mladinskih organizacij iz treh držav: Finske, Estonije in Slovenije. Glavni koordinator projekta je Finska nacionalna mladinska organizacija (SNK, Suomen nuorisokeskusyhdistys ry), v ostalih dveh sodelujočih državah pa na nacionalni ravni za koordinacijo skrbi mrežna organizacija. V Estoniji je to Estonska mreža mladinskih centrov (AEYC, Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus), v Sloveniji pa Zavod Mladinska mreža MaMa. Projekt je financiran s strani programa Erasmus +.

Osnovni cilj projekta je bil usmerjen k razvoju kvalitete in izboljševanju učinkov mednarodnih aktivnosti, ki jih izvajajo mladinske organizacije v sodelujočih državah. Izhajajoč iz opisa prijave strateškega partnerstva je bila tako osnova za sodelovanje v projektu predvsem izmenjava izkušenj z mednarodnim mladinskim delom med državami z namenom izboljševanja kvalitete dela, tako skozi učenje kot z razvojem podpornih struktur. Poleg sodelovanja, razvoja kompetenc udeležencev in izmenjave strokovnih mnenj med mladinskimi centri v sodelujočih državah je projekt vseboval tudi raziskovalni del. En od osnovnih ciljev raziskovalnega dela je bil priprava in izvedba raziskave v sodelovanju z mladinskimi centri. Ideja je bila pripraviti pregled že izpeljanih mednarodnih aktivnosti različnih mladinskih centrov v vseh 3 sodelujočih državah in na podlagi izbranih projektov preučiti učinke teh aktivnosti na udeležence. Namen pridobivanja tovrstnih informacij je bil predvsem povečevanje vidnosti mednarodnega mladinskega dela, pa tudi pregled možnih izhodišč za razvoj in načrtovanje mednarodnih aktivnosti v prihodnje.

Pričujoče poročilo se osredotoča na predstavitev izvedbe in izsledkov raziskovalnega dela projekta v Sloveniji. Prestavljeni so torej rezultati empirične raziskave o učinkih mednarodnega mladinskega dela na udeležence izbranih tovrstnih aktivnosti, ki so bile izvedene v okviru slovenskih mladinskih centrov. Več informacij o izsledkih v vseh 3 sodelujočih državah in o drugih vsebinah projekta *Boost your possibilities* je predstavljenih v zaključnem poročilu projekta (Gretschel et al., 2017) in na spletnih straneh Mladinske mreže MaMa (<http://www.mreza-mama.si/>).

2 Mednarodno mladinsko delo

V splošnem mednarodno mladinsko delo zajema vse aktivnosti mladinskega dela, ki vključujejo učenje mladih v multikulturnem okolju. Izvajajo se lahko v domači ali v tuji državi. Običajno so povezane s specifično vsebino, npr. z glasbo, umetnostjo, gledališčem, kulturnimi programi, športom, naravo, mediji itd. (Oblak & Kronegger, 2014; "Youth Center Villa Elba: International work," n.d.).

Aktivnosti v okviru projektov izvajajo mladinski centri oz. mladinske organizacije. Do sedaj so slovenske organizacije izvedle ali sodelovale že pri številnih mednarodnih aktivnostih, kot so na primer individualne ali skupinske izmenjave, 'job shadowing', usposabljanja, seminarji, tečaji, prostovoljno delo (EVS) ipd. Aktivnosti so večinoma financirane s strani programa Erasmus+: Madi v akciji, nekatere pa dodatno tudi iz drugih virov (npr. lastnih virov mladinskih centrov, meddržavnih programov, tujih zunanjih ministrstev in Norveškega finančnega mehanizma). Nekaj primerov tovrstnih aktivnosti oz. projektov v Sloveniji je predstavljenih v Prilogi 2.

Posamezne organizacije v Sloveniji so različno vpete v mednarodno mladinsko delo – medtem ko se nekatere šele spoznavajo s tem poljem, imajo druge že veliko izkušenj z uporabo mednarodnih aktivnosti kot načina dela z mladimi. Z namenom spodbujanja vključevanja mladinskih organizacij v mednarodno mladinsko delo Mreža mladinskih organizacij MaMa organizira tudi usposabljanja s področja priprave, prijave in izvedbe mednarodnih mladinskih projektov. Nekaj takšnih srečanj je bilo izvedenih v okviru projektov *Boost your Internationality*¹ in *Boost your possibilities*².

¹ Več informacij na <http://mreza-mama.si/si/find-your-way-to-internationality>, <http://mreza-mama.si/si/zakljucna-novica-poisci-mednarodno-pot>.

² Več informacij na <http://mreza-mama.si/si/usposabljanje-korak-v-mednarodno-mladinsko-delo1>.

3 Raziskovalni del projekta: raziskava o učinkih mednarodnega mladinskega dela

Raziskovalni del projekta *Boost your possibilities* je bil v osnovi sestavljen iz treh delov. Dva dela sta bila izvedena samo s strani države koordinatorice (Finske) in sta se osredotočala na preučevanje učinkov mednarodnega mladinskega dela na ravni skupnosti in družb ter na preučevanje ovir pri izvajanju mednarodnega mladinskega dela v različnih okoljih (za več informacij glej Gretschel et al., 2017). Skupni in najboljšežnejši raziskovalni del je bil izveden v vseh treh državah. Pripravila in izpeljala ga je mednarodna skupina raziskovalcev: na Finskem raziskovalca dr. Anu Gretschel in dr. Tomi Kiilakoski (Finnish Youth Research Network), v Estoniji predavateljica za socialno delo Merle Linno (Univerza Tartu, Fakulteta za socialno delo/Inštitut za družboslovne študije), v Sloveniji asistentka za področje sociologije Tina Cupar (Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta). Osredotočal se je na pripravo in izvedbo raziskave o učinkih mednarodnega mladinskega dela na udeležence tovrstnih aktivnosti v treh državah. V nadaljevanju poročila je podrobneje predstavljena izvedba raziskave in njeni izsledki med slovenskimi udeleženci.

3.1 Namen

Skupni raziskovalni del se je osredotočal na pridobivanje informacij za več različnih potreb. Cilji so bili preučiti obstoječe uspešne oblike mednarodnega mladinskega dela (t. i. primere dobrih praks), raziskati učinke tovrstnih mednarodnih aktivnosti na udeležence in identificirati potencialne možnosti za izboljšave aktivnosti v prihodnje. Takšen pregled aktivnosti in njihovih učinkov je lahko mladinskim organizacijam v pomoč pri načrtovanju, razvoju in promociji mednarodnih aktivnosti v prihodnje, prav tako pa je tudi uporabna povratna informacija za financiranje tovrstnih aktivnosti.

Osnovni namen raziskovalnega procesa je bil razviti raziskovalni instrument in z njim preučiti učinke mednarodnih aktivnosti na mlade udeležence tovrstnih aktivnosti. Oblikovan je bil vprašalnik, na podlagi katerega je bila v vseh treh sodelujočih državah izvedena raziskava na vzorcu mladih, ki so sodelovali pri različnih mednarodnih projektih. Raziskava je pilotna, saj se je osredotočala le na določeno število anketirancev, ki so bili izbrani na podlagi vnaprej izbranih projektov (način izbora vzorca je podrobneje opisan v poglavju 3.2 Oblikovanje vzorca).

3.2 Oblikovanje vprašalnika

Raziskava se je v osnovi osredotočala na preučevanje (1) *povečevanja kompetenc* skozi mednarodno mladinsko delo, (2) *nekaterih drugih zaznanih učinkov* ter (3) *splošnih stališč* mladih glede mednarodnih mladinskih aktivnosti.

Kompetence

V pričujoči raziskavi so bile kompetence obravnavane kot »skupek povezanih znanj, veščin in stališč, ki vlivajo na večji del posameznikovega dela, vloge ali odgovornosti/.../ in ki se lahko izboljša s treningom in razvojem« (Hsieh, Lin, & Lee, 2012, str. 28–29). Preučevane so bile v treh sklopih, in sicer *osebne*, *socialne* in *medkulturne*. Osnova za preučevanje teh kompetenc so bila vprašanja iz raziskave o preučevanju kompetenc v mednarodnem prostovoljnem delu (Kiilakoski, 2015; Stiehr & Raschdorf, 2015). Vprašanja so bila prevedena v slovenski jezik in preoblikovana tako, da ustrezajo kontekstu mednarodnega mladinskega dela in so razumljiva starostni skupini, ki je nanje odgovarjala. Pri tem smo si pomagali tudi z nekaterimi opisi ključnih kompetenc v orodju Youthpass in drugih, ki so mladim že znana in blizu (glej npr. Škulj, 2006; “Youthpass - Get information on Youthpass!,” n.d.). Zastavljena so bila tako, da so anketiranci s pomočjo 5-stopenjske lestvice (1 = popolnoma se strinjam, 5 = sploh se ne strinjam) ocenjevali, v kolikšni meri se je zaradi vključenosti v mednarodno aktivnost posamezna kompetenca pri njih spremenila.³

Drugi zaznani učinki in stališča mladih glede mednarodnih aktivnosti

Vprašanja o drugih zaznanih učinkih in stališčih mladih so bila oblikovana na podlagi potreb po dodatnem preučevanju, ki so jih identificirali raziskovalci in mladinski delavci na skupnih srečanjih v okviru projekta. Prvi sklop vprašanj se je nanašal na preučevanje *splošnega vpliva mednarodnih aktivnosti na različna področja življenja*, pri čemer so anketiranci s pomočjo 5-stopenjske lestvice (1 = popolnoma se strinjam, 5 = sploh se ne strinjam) ocenili učinek mednarodnih aktivnosti na posamezna področja. Drugi sklop je zajemal odprte tipe vprašanj, usmerjen pa je bil predvsem k pridobivanju vtisov in posameznih mnenj o učinkih mednarodnih aktivnosti na udeležence.

³ Natančni opisi kompetenc v obliki, kot so bili uporabljeni v vprašalniku, so na voljo v Prilogi 1.

V procesu oblikovanja končne različice vprašalnika so bili k sodelovanju povabljeni tudi nekateri predstavniki nacionalne organizacije (v Sloveniji Mladinska mreža MaMa) in mladinskih organizacij, ki sodelujejo pri projektu *Boost your possibilities*. Njihovi predlogi so bili upoštevani pri končnem oblikovanju vprašanj. Po testnem obdobju je bil vprašalnik posredovan izbranim mladim v obliki spletne ankete. Posredovanj je bil maja 2016, za reševanje je bil dostopen 1 mesec.

Po opravljenih analizah rezultatov so se pokazale nekatere možnosti za nadaljnji razvoj in dodelavo raziskovalnega instrumenta. Vprašalnik je bil v skladu z ugotovitvami izpopolnjen, predlagane spremembe in dopolnitve so predstavljene v skupnem poročilu projekta (glej Gretschel et al., 2017).

3.3 Izbor vzorca

Sodelujoči so bili izbrani na podlagi predhodno izbranih mednarodnih projektov, vzorec je priložnostni. V raziskavo so bili vključeni tisti mladi, ki so sodelovali pri vsaj enem mednarodnem projektu, ki ga lahko obravnavamo kot primer dobre prakse. Izbor vključenih projektov je potekal na način, da smo k sodelovanju povabili mladinske centre, ki so že izvajali mednarodne aktivnosti. Ti so nam posredovali opis ene ali več mednarodnih aktivnosti, ki so jih izvedli ali v njih sodelovali in bi po njihovi strokovni oceni lahko predstavljale primer dobre prakse njihovega mladinskega centra. Na podlagi pridobljenih informacij iz različnih organizacij smo opravili končni izbor vključenih projektov. Med pomembnejšimi kriteriji za izbor sta bila opis mednarodne aktivnosti in argumentacija mladinskega centra, zakaj aktivnost po njihovem mnenju predstavlja primer dobre prakse. Prav tako smo poskušali zagotoviti čim boljšo zastopanost različnih aktivnosti in posledično tudi čim več anketirancev z različnimi izkušnjami. Ostali kriteriji so zato bili usmerjeni predvsem k zagotavljanju raznolike zastopanost aktivnosti z naslednjih vidikov: vsebine, trajanja aktivnosti, števila in starosti sodelujočih, sodelujočih držav in števila mladinskih centrov, ki so aktivnosti izvajale (npr. iz vsakega mladinskega centra je bila izbrana 1 aktivnost).

Na podlagi pridobljenih opisov smo izbrali 7 projektov za sodelovanje. Pregled in kratek opis posameznih projektov je v Prilogi 2. Mladinske organizacije so nato posredovale vprašalnik tistim mladim, ki so sodelovali v izbranih projektih.

3.4 Karakteristike vzorca

Vprašalnik je bil posredovan 59 mladim v Sloveniji, v celoti ga je izpolnilo 39 mladih; stopnja odzivnosti je bila 66 %. Povprečna starost respondentov je bila 21,6 let, polovica sodelujočih je bilo žensk (49 %) in polovica moških (49 %). Kljub temu da je bil vzorec izbran priložnostno, po oceni mladinskih delavcev, ki sodelujejo pri projektu *Boost your possibilities*, po teh dveh karakteristikah v precejšnji meri ustreza dejanskim značilnostim udeležencev tovrstnih aktivnosti (lahko se sicer pojavljajo manjša odstopanja glede na posamezne projekte). 77 % respondentov ima doseženo vsaj srednješolsko izobrazbo (38,5 % srednjo šolo, 38,5 % terciarno izobrazbo). Večina anketirancev je trenutno vključenih v izobraževanje (72 %), manjši del pa je takšnih, ki so že zaposleni (13 %) ali so na usposabljanju ali brezposelni (13 %). Med trenutno šolajočimi prevladujejo mladi, ki se izobražujejo na fakultetah (61 %) ali v gimnazijah (32 %). V vzorcu je v splošnem zelo malo anketirancev s poklicno izobrazbo – trenutno se na tej ravni izobražujeta le 2 anketiranca (9 %), pa tudi sicer je delež anketirancev z doseženo poklicno izobrazbo nizek (8 %).

Tabela 1: Osnovne karakteristike vzorca

Demografske spremenljivke	f	f (%)
Spol		
moški	19	48,7
ženske	19	48,7
neopredeljeno	1	2,6
Dosežena stopnja izobrazbe		
nedokončana osnovna šola	0	0
osnovnošolska	9	23
srednješolska	15	38,5
terciarna	15	38,5
Prevladujoča delovna aktivnost		
vključenost v izobraževanje	28	71,8
delo	5	12,8
na usposabljanju ali brezposeln	5	12,8
drugo	1	2,6

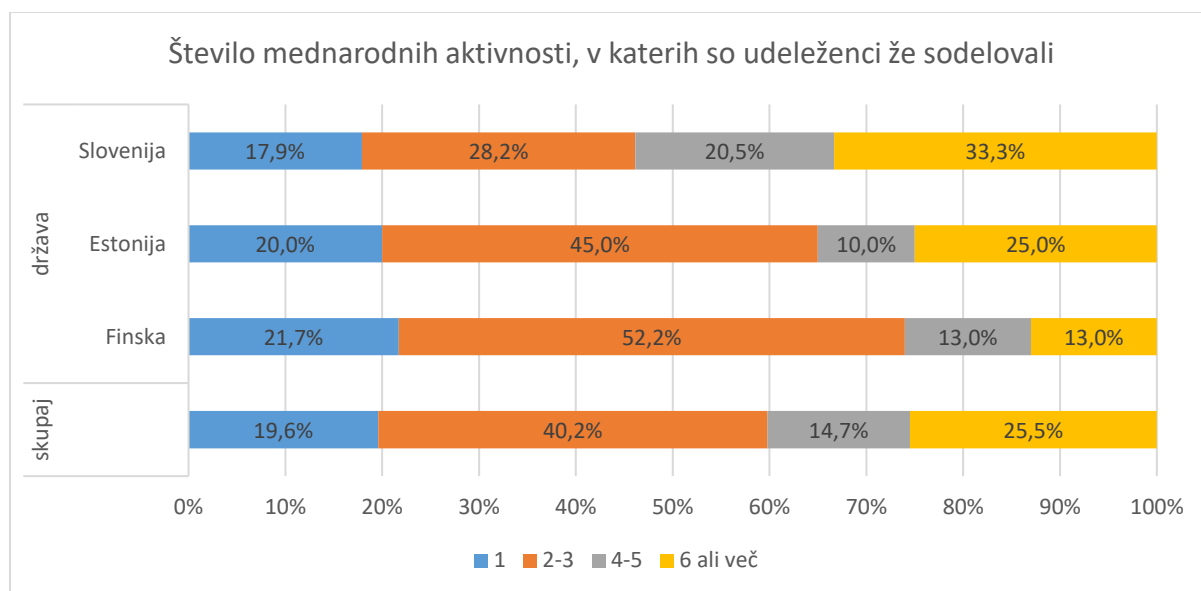
4 Rezultati raziskave o učinkih mednarodnega mladinskega dela med slovenskimi udeleženci

4.1 Splošne značilnosti vključenosti anketirancev v mednarodne aktivnosti

Prvi sklop izsledkov nudi splošen vpogled v dosedanjo vključenost anketirancev v mednarodne aktivnosti. Podatki kažejo nekaj zanimivih razlik med državami, zato so rezultati v tem delu prikazani primerjalno glede na celotni vzorec.

4.1.1 Obseg vključenosti v mednarodne aktivnosti

Grafikon 1: Število dosedanjih vključenosti anketirancev v mednarodne aktivnosti, Slovenija, Estonija in Finska

Po številu vključenosti v različne mednarodne aktivnosti so slovenski anketiranci nadpovprečno aktivni v primerjavi z anketiranci iz drugih dveh držav. Večina jih je namreč že sodelovala v vsaj 4 aktivnostih ali več (53,8 %), medtem ko je v drugih dveh državah največ takšnih, ki so sodelovali v 2 do 3 aktivnostih (Estonija 45 %, Finska 52,2 %). Primerjalno z ostalima državama Slovenija izstopa tudi z najvišjim deležem tistih, ki so sodelovali že v 6 ali več aktivnostih (33 %). Po drugi strani ima najnižji delež novih sodelujočih (17,9 % je takšnih, ki so sodelovali samo v 1 aktivnosti), tako primerjalno z ostalima državama kot tudi samo v okviru slovenskega vzorca.

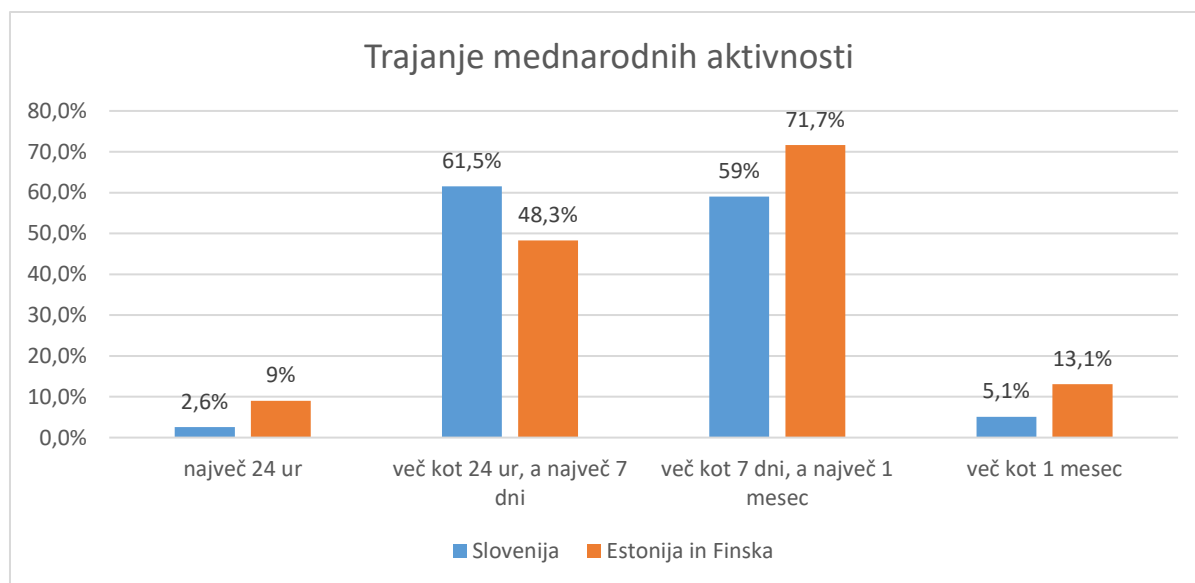
Ne glede na posamezne razlike med državami rezultati nakazujejo, da mladi pogosto po vključitvi v eno mednarodno aktivnost nadaljujejo s sodelovanjem v drugih podobnih. To potrjuje tudi podatek, da se kar 97 % slovenskih respondentov želi v prihodnje udeležiti še

kakšne tovrstne aktivnosti. Nekateri so celo izrazili željo, da bi sami sodelovali pri projektu kot organizatorji in vodje, ter v tem vidijo priložnost za delo tudi v prihodnje. Tako je svojo izkušnjo opisala ena udeleženka: »Sodelovala sem že na 8-ih mednarodnih mladinskih izmenjavah, pri 3 sem bila v organizacijski ekipi in spoznala, da me bolj veseli načrtovanje, organiziranje in nato izpeljava mednarodne mladinske izmenjave. Prav tako pa sem hvaležna za vse izkušnje, ki sem si jih do zdaj že nabrala s sodelovanjem na teh izmenjavah. Mladinsko delo me zelo veseli in želim si postati mladinska delavka.«

4.1.2 Oblika in trajanje dosedanjih mednarodnih aktivnosti

Med izvedenimi aktivnostmi prevladujejo skupinske – tako v Sloveniji (97 %) kot tudi v Estoniji (98 %) in na Finskem (91 %). Vsaj tretjina udeležencev je sicer že bila vključena tudi v individualne aktivnosti (Slovenija: 33 %; Estonija: 35 %; Finska: 44 %).

Grafikon 2: Trajanje mednarodnih aktivnosti, v katere so anketiranci bili vključeni, Slovenija, Estonija in Finska

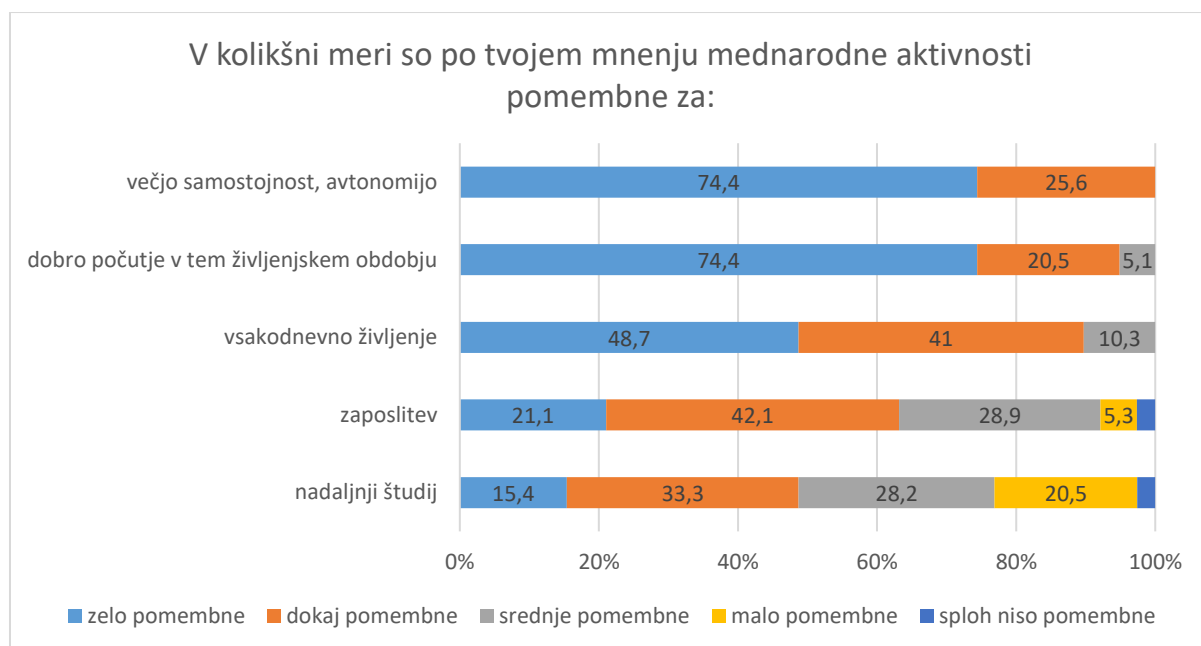

Slovenski anketiranci so do sedaj večinoma sodelovali v mednarodnih aktivnostih, ki so trajale 1 do 7 dni (61,5 %) ali 7 dni do 1 meseca (59 %), kar je tudi sicer najbolj običajno trajanje mladinske izmenjave ali treninga. Po drugi strani so se slovenski anketiranci v najmanjši meri vključevali v enodnevne aktivnosti (2,6 %) ali pa v aktivnosti, ki trajajo več kot 1 mesec (5,1 %).

4.2. Pomen mednarodnih aktivnosti za različne vidike življenja

Najprej smo od anketirancev želeli pridobiti informacijo o tem, kako na splošno ocenjujejo pomen mednarodnih aktivnosti za življenje. Osredotočili smo se na pet posameznih vidikov, prestavljenih v grafikonu 3.

Grafikon 3: Samoocena pomena mednarodnih aktivnosti za različne vidike življenja, Slovenija

V povprečju večina anketirancev ocenjuje, da mednarodne aktivnosti pomembno prispevajo k razvoju na vseh preučevanih področjih življenja. V največji meri prispevek teh aktivnosti vidijo na osebnih področjih, kot so razvoj večje samostojnosti in avtonomije ter trenutno dobro počutje. Po drugi strani najmanjši pomen prepoznajo na področjih, kot sta zaposlitev in nadaljnji študij. Podoben razkorak v pripisovanju pomena tema dvema skupinama odgovorov se sicer pojavlja tudi med anketiranci v Estoniji in na Finskem, vendar je ta največji prav v Sloveniji. Slovenski anketiranci tako nadpovprečno visoko vrednotijo pomen mednarodnih aktivnosti za razvoj samostojnosti in za dobro počutje, medtem ko pomenu teh aktivnosti pri zaposlitvi in nadaljnjem študiju v povprečju pripisujejo manjši pomen kot vrstniki iz drugih dveh držav.

Omenjena razlika v zaznanih učinkih se odraža tudi v njihovih opisih v odprtih tipih odgovorov. Med najpomembnejšimi stvarmi v zvezi z mednarodno aktivnostjo namreč pogosto izpostavljajo vidike, kot so priložnosti za širjenje socialne mreže (55 %), spoznavanje drugih kultur in širjenje obzorij (53 %), pa tudi za spoznavanje samega sebe (21 %), zabavo (21 %) in

potovanja (18 %). Poleg teh sicer omenjajo tudi pridobivanje določenih veščin, kompetenc in/ali izkušenj (skupaj 44 %), a jih večinoma neposredno ne povezujejo z uporabo pri zaposlitvi ali pri študiju. Tako na primer svojo izkušnjo opiše en anketiranec: *»Sodelovanje pri mednarodnih aktivnostih je odlična priložnost za spoznavanje zanimivih ljudi, hkrati pa tudi novih kultur. Širiš svoja obzorja, splošno razgledanost, ob tem pa se imaš lepo in se razvijaš tudi na družabnem področju. Pri tovrstnih aktivnostih od tebe pričakujejo določeno mero samostojnosti, postavljen si v nove situacije in vloge, tudi vodstvene, kar so dobre izkušnje za v bodoče. Odlična priložnost za učenje tujega jezika«.*

Med vsemi opisi anketirancev je le en izpostavil neposredno povezavo pridobljenih izkušenj in znanj z zaposlitvijo: *»večje zaposlitvene možnosti, saj delodajalci raje vzamejo človeka z izkušnjami in znanjem iz praktičnega sveta«.*

Analiza vtisov udeležencev tako nakazuje, da je nižje vrednotenje pomena mednarodnih aktivnosti za zaposlitev in nadaljnji študij morda bolj odraz njihovega razumevanja pridobljenih izkušenj ali samega zastavljenega vprašanja kot pa dejanske uporabnosti pridobljenih znanj. Predvidevamo namreč lahko, da mladi lažje zaznajo učinke, ki se neposredno kažejo v vsakdanjem življenju (npr. večja samostojnost, širjenje obzorij in poznanstev idr.), kot tiste, ki se izražajo bolj posredno. Prav tako je treba upoštevati, da se 72 % anketirancev še izobražuje, tretjina teh na srednješolski ravni, zato je možno, da še niso imeli veliko priložnosti za neposredno uporabo pridobljenih kompetenc in izkušenj pri delu oz. (še) ne razmišljajo o možni povezavi pridobljenega z njihovim nadaljnjim študijem.

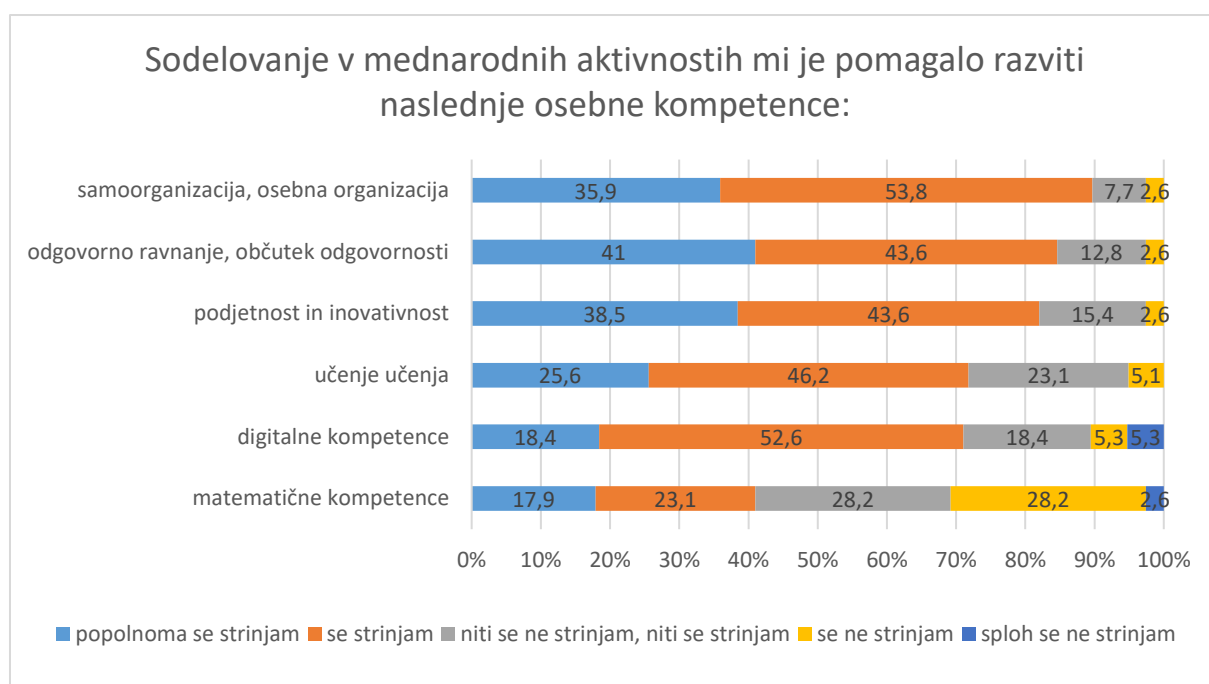
Kljub nekoliko nižjemu vrednotenju pomena mednarodnih aktivnosti na teh dveh področjih pa rezultati v splošnem vseeno spodbudno nakazujejo, da so udeleženci skozi aktivnosti vseeno razvijali številna znanja in kompetence, ki so lahko uporabna pri zaposlitvi in nadaljnjem študiju. Poleg tega so pogosto omenjali pomen teh aktivnosti za širjenje socialne mreže in izpostavljali pridobivanje izkušenj v mednarodnem okolju, kar oboje lahko pozitivno prispeva k njihovi zaposljivosti. V prihodnjih raziskavah bi bilo zato treba več poudarka nameniti preučevanju vzrokov za morebiten razkorak med pridobljenimi izkušnjami in prepoznavanjem njihove dejanske uporabnosti pri zaposlitvi in študiju s strani mladih. Nekaj predlogov glede možnih prilagoditev vprašanj v zvezi s tem je nakazanih v skupnem poročilu (glej Gretschel et al., 2017).

4.3. Pomen mednarodnih aktivnosti za razvoj kompetenc

Poglavje se osredotoča na pregled prispevka mednarodnih aktivnosti k razvoju treh sklopov kompetenc (*osebnih, socialnih in medkulturnih*), kot ga ocenjujejo anketiranci sami. V okviru vsakega sklopa so zaradi večje preglednosti preučevane kompetence predstavljene v povzeti obliki, podrobnejši opis vsake izmed navedenih kompetenc, kot je bil uporabljen tudi v anketnem vprašalniku, je naveden v Prilogi 1.

4.3.1 Pomen mednarodnih aktivnosti za razvoj osebnih kompetenc

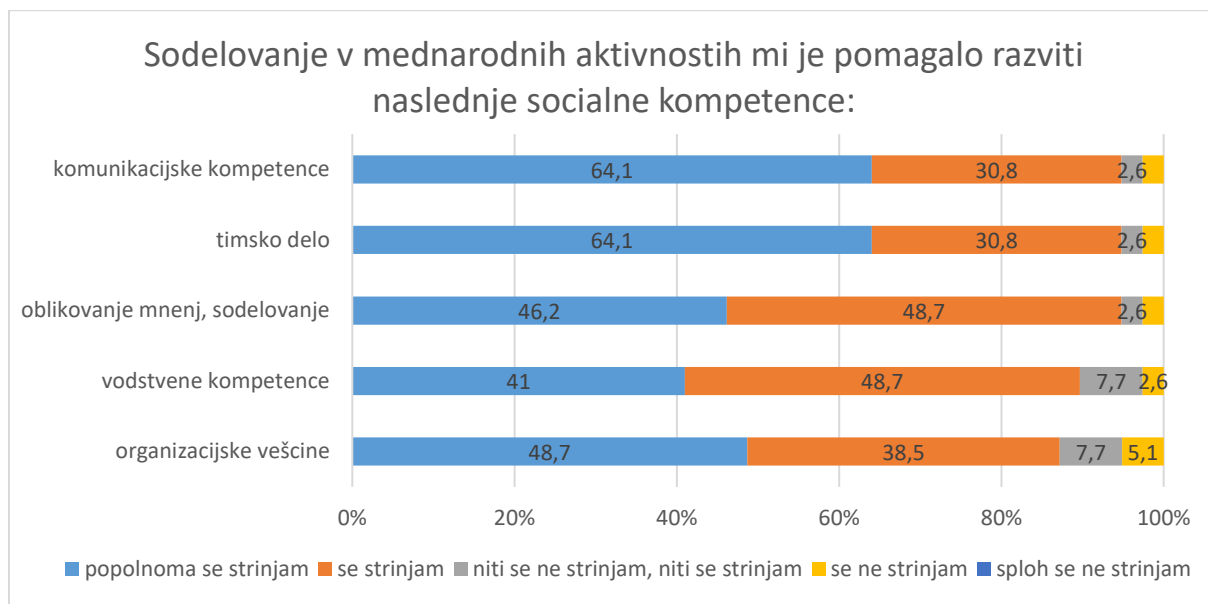
Grafikon 4: Samoocena anketirancev glede prispevka mednarodnih aktivnosti k razvoju njihovih osebnih kompetenc, Slovenija

Sodelovanje v mednarodnih aktivnostih je po oceni večine anketirancev v veliki meri pripomoglo k splošnemu razvoju njihovih osebnih kompetenc. Največ sodelujočih pozitivne učinke po sodelovanju v mednarodni aktivnosti zaznava pri razvoju sposobnosti samoorganizacije (89,7 %), občutka odgovornosti in odgovornega ravnanja (84,6 %) ter podjetnosti in inovativnosti (82,1 %). Najmanj učinka so mednarodne aktivnosti po njihovi oceni imele na razvoj matematičnih kompetenc (41 %), kar je skladno tudi z izsledki drugih podobnih raziskav (npr. Stiehr & Raschdorf, 2015). Rezultati so v splošnem z vidika glavnih razlik med najvišje in najnižje vrednotenimi kompetencami primerljivi z izsledki v drugih dveh državah.

4.3.2 Pomen mednarodnih aktivnosti za razvoj socialnih kompetenc

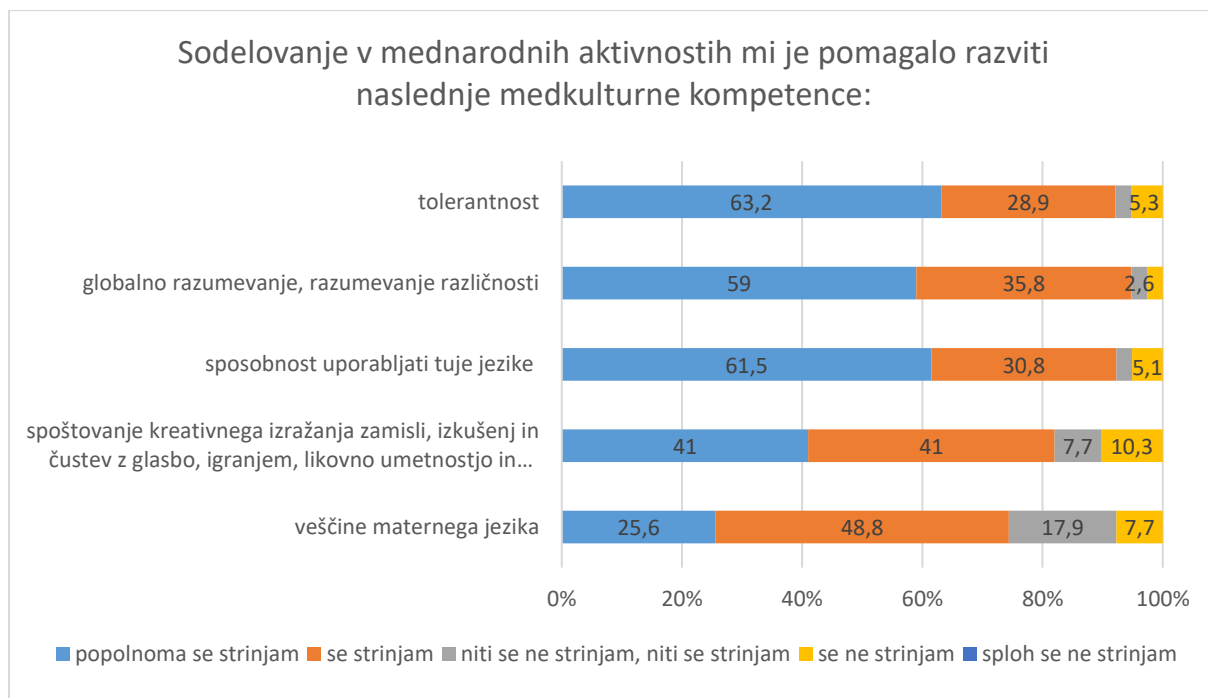
Grafikon 5: Samoocena anketirancev glede prispevka mednarodnih aktivnosti k razvoju njihovih socialnih kompetenc, Slovenija

Prispevek sodelovanja v mednarodnih aktivnostih na razvoj socialnih kompetenc anketirancev je v splošnem zelo visok in je višji kot pri razvoju osebnih kompetenc. Pri vseh vidikih socialnih kompetenc več kot tri četrtine anketirancev ocenjuje, da je sodelovanje pozitivno prispevalo k njihovem razvoju na teh področjih. Med posameznimi vidiki najbolj izstopata razvoj komunikacijskih kompetenc (94,9 %) in timsko delo (94,9 %), nekoliko manj pa jih prepoznava prispevek aktivnosti za razvoj vodstvenih kompetenc (89,7 %) in organizacijskih veščin (87,2 %). Tudi v drugih dveh državah so rezultati podobni.

4.3.3 Pomen mednarodnih aktivnosti za razvoj medkulturnih kompetenc

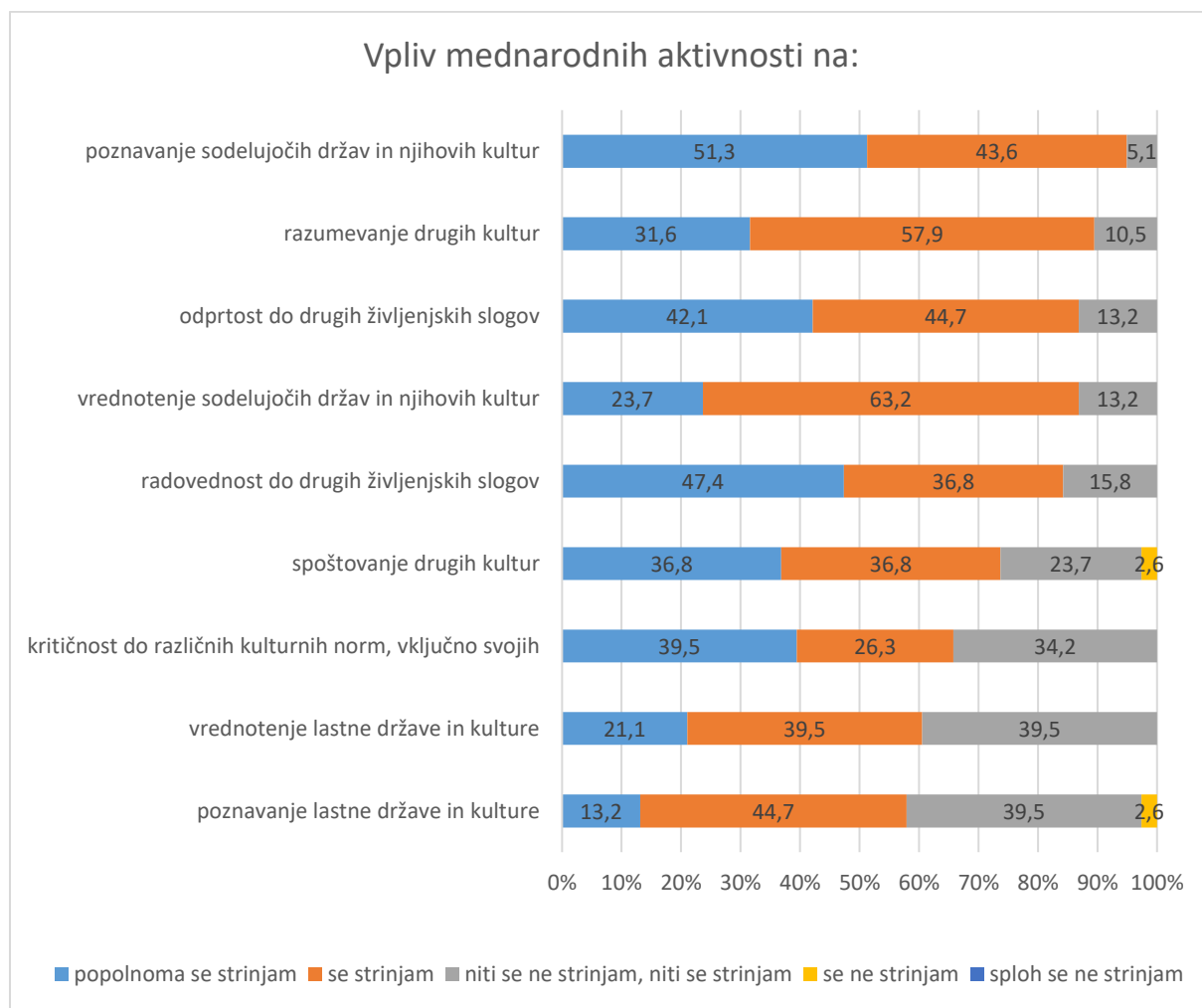
Grafikon 6: Samoocena anketirancev glede prispevka mednarodnih aktivnosti k razvoju njihovih medkulturnih kompetenc, Slovenija

Ocena razvoja medkulturnih kompetenc skozi sodelovanje v mednarodnih aktivnostih je v povprečju zelo visoka. V največji meri anketiranci ocenjujejo, da so jim te aktivnosti pomagale pri razvoju tolerantnosti, sposobnosti globalnega razumevanja, razumevanja različnosti ter pri uporabi tujih jezikov. Najmanjši prispevek mednarodnih aktivnosti pripisujejo razvoju veščin maternega jezika, čeprav tudi pri tej kompetenci skoraj tri četrtine anketirancev (74,4 %) ocenjujejo, da so jih skozi aktivnosti uspeli dodatno razviti. Tudi v drugih dveh državah so rezultati podobni.

Še natančneje se prispevek mednarodnih aktivnosti k razvoju tolerantnosti in razumevanja različnosti kaže v okviru preučevanja sprememb nekaterih posameznih odnosov in stališč. Kot je prikazano v grafikonu 7, je po mnenju anketirancev vključenost v mednarodne aktivnosti prispevala predvsem k spremembam odnosa do drugih kultur in drugih življenjskih slogov, in sicer v smislu večjega poznavanja, razumevanja, odprtosti in spoštovanja. Anketiranci sicer spremembe zaznavajo tudi v odnosu do lastne države in kulture, a te v nekoliko manjši meri.

Grafikon 7: Ocena vpliva mednarodnih aktivnosti na posamezne odnose in stališča, Slovenija

4.4. Spremembe stališč in vedenja po vključenosti v mednarodne aktivnosti

Predstavljene splošne spremembe različnih preučevanih vidikov se pogosto odražajo tudi v samih opisih vtisov anketirancev. Kar 62 % jih je tako poročalo o zaznanih konkretnjših spremembah svojih stališč in vedenj po izkušnji z mednarodno aktivnostjo. Med njimi se pojavljata predvsem dve vrsti sprememb, in sicer večja splošna ozaveščenost (97 %) in spremembe na osebni ravni (37 %).

Z vidika splošnih sprememb v ozaveščenosti anketiranci najpogosteje opisujejo, da so postali bolj odprti in zmanjšali svoje predsodke do posameznikov, različnih kultur, nacionalnosti, veroizpovedi, življenjskih slogov ipd. ter začeli gledati na stvari z drugačne, širše perspektive. Tako je zapisal en anketiranec: »Veliko več poudarka dam na to, da se prepričam o stvareh na lastne oči, namesto da se osredotočim na stereotipe in predsodke. Počutim se bolj aktiven član družbe, odgovoren do drugih in sebe, moja miselnost je vedno bolj "open-minded". Človeka

dojemam kot posameznika, ki ga moraš spoznati, se osredotočiti na njegove lastnosti, ne pa na to, katere kulture/vere/nacionalnosti je.«

Pri tem pogosto poudarjajo, da je k spremembi prispevala predvsem osebna izkušnja stika z mladimi iz drugih okolij, kot na primer: *»S tem, ko sem spoznala posameznike iz drugih držav in njihove navade, odnos so različnih situacij ipd., sem spoznala, da smo si v številnih pogledih bolj podobni, kot sem menila prej. Pred tem je bilo moje mnenje o neki državi neka zabrisana slika, ki sem jo ustvarila na podlagi bežnih informacij v povezavi s politiko, gospodarstvom, aktualnih idr. dogodkih, ki pridejo v medije, a niso nujno pokazatelj dejanske situacije v družbi. Poslušala sem jih brezosebno, kot da so nekaj, kar se me ne tiče. Ko pa sem spoznala ljudi, ki prihajajo iz teh držav, in informacije iz njihovih ust, je vse skupaj postalo bolj "oprijemljivo". Poleg tega sem ugotovila, da imamo (udeleženci izmenjave) podobne vrednote, prizadevamo si za iste spremembe v družbi in ob tem opažamo podobne ovire.«*

Z vidika sprememb na osebni ravni najpogosteje navajajo predvsem spremembe v smislu osebne rasti (*»Bolj sem odgovorna in samostojna na vseh področjih življenja. Samozavest se mi je definitivno povečala.«*) in spoznavanja sebe (*»Spoznal sem bolj samega sebe: kaj me veseli, kaj bi počel v življenju ...«*).

4.5 Promocija in načrtovanje mednarodnih aktivnosti

Poleg preučevanja učinkov je bil del vprašalnika namenjen tudi pridobivanju drugih odzivov in želja udeležencev glede izvedbe mednarodnih aktivnosti. V poglavju je predstavljen kratek povzetek informacij, ki bi lahko bile v pomoč mladinskim centrom pri načrtovanju in promoviranju mednarodnih aktivnosti v prihodnje.

4.5.1 Načini informiranja o mednarodnih aktivnostih

Mladi zelo radi delijo svoje izkušnje z mednarodnimi aktivnostmi, saj je kar 90 % sodelujočih predalo nekaj informacij o svoji aktivnosti tudi svojim vrstnikom. Najpogosteje (90 %) so informacije prenašali na neformalen način, predvsem skozi pogovor. Svojim prijateljem in sošolcem so tako npr. opisali svoje pozitivne vtise, jim priporočili vključevanje v tovrstne aktivnosti in jih usmerili k iskanju informacij na spletnih straneh ali v mladinskem centru.

40 % jih je aktivnost promoviralo tudi na bolj formalen način s pomočjo predstavitev, organiziranja zaključnih dogodkov ali delavnic v mladinskih centrih, šolah ali v lokalni

skupnosti. 27 % kot sredstvo informiranja navaja objave na socialnih omrežjih, preko elektronske pošte ali v medijih, predvsem v času njihove udeležbe v aktivnosti.

4.5.2 Želje mladih glede vključevanja v mednarodne aktivnosti

Kar 97 % udeležencev si želi tudi v prihodnje nadaljevati z vključevanjem v mednarodne aktivnosti. Med željami glede vrst aktivnosti so predvsem mladinske izmenjave (77 %), različne oblike praks in usposabljanj, treningov (50 %), prostovoljno delo oz. EVS (27 %) in možnosti 'job shadowinga' (12 %). Nekateri si želijo v prihodnje sodelovati tudi pri organizaciji in izpeljavi projekta ali celo razmišljajo o usposabljanju za mladinske delavce.

Tudi z vsebinskega vidika so udeleženci podali številne predloge. Največ jih je s področja ukvarjanja z aktualnimi družbenimi problemi, pri čemer izpostavljajo aktivnosti v zvezi s politiko (npr. srečanja z mednarodnimi voditelji in politiki, udeležba na diplomatskih in političnih dogodkih, področje politične kulture), socialno politiko, etničnimi vprašanji, enakostjo med spoloma, podjetništvom, medkulturnim povezovanjem in povezovanjem lokalnih skupnosti, pa tudi s samooskrbo, sonaravnim kmetovanjem in odnosom družbe do narave. S področja kulture si želijo predvsem aktivnosti, ki so povezane z glasbo in gledališkimi praksami. Nekaj predlogov se nanaša na pretežno fizične aktivnosti (šport, taborništvo, 'survival' tabor), nekaj pa tudi na področje dela z mediji (fotografija, novinarstvo).

5 Sklep, omejitve in predlogi za prihodnje raziskave

Rezultati raziskave spodbudno kažejo, da je za mlade udeležba v mednarodnih aktivnostih predvsem zelo pozitivna izkušnja. Z izvedenimi aktivnostmi so v povprečju zadovoljni, prepoznavajo številne pozitivne učinke tovrstnih aktivnosti na različnih področjih svojega življenja, prav tako pa izkazujejo velik interes za sodelovanje v podobnih aktivnostih tudi v prihodnje.

V splošnem anketiranci mednarodne aktivnosti prepoznavajo kot pomemben dejavnik pri razvoju vseh treh preučevanih sklopov kompetenc. Največ učinka zaznavajo na področjih *socialnih* in *medkulturnih kompetenc* (predvsem pri razvoju komunikacijskih kompetenc, timskega dela in razvoju tolerantnosti), kar se v precejšnji meri odraža tudi v samih opisih njihovih vtisov in sprememb stališč. Pri tem ima pogosto pomembno vlogo osebna izkušnja stika z mladimi iz drugih okolij. Nekoliko nižje ocenjujejo prispevek mednarodnih aktivnosti k razvoju *osebnih kompetenc*, čeprav je tudi pri teh ocena v povprečju še vedno visoka. Med posameznimi vidiki kompetenc najnižji pomen pripisujejo razvoju matematičnih kompetenc in

veščin maternega jezika, kar pa je skladno tudi z izsledki drugih podobnih raziskav (npr. Stiehr & Raschdorf, 2015). Ne glede na nekatera manjša odstopanja v pripisovanju pomena posameznim vidikom kompetenc splošne ocene vseh treh preučevanih sklopov ostajajo visoke in tudi v precejšnji meri skladne. To nakazuje, da se razvoj različnih vidikov kompetenc v praksi pogosto medsebojno prepleta in dopolnjuje. Podobno potrjujejo tudi opisi anketirancev: *»/.../ Ob tem sem bila stalno v stiku z novimi ljudi, komunicirala sem, med drugim spoznavala meje svoje strpnosti in potrpežljivosti in tako napredovala tudi osebnostno«*.

Z vidika *splošnega pomena tovrstnih aktivnosti za svoje življenje* udeleženci mednarodne aktivnosti vidijo predvsem kot pomemben dejavnik pri doseganju večje samostojnosti in trenutnega dobrega počutja. V nekoliko manjši meri prepoznavajo uporabnost pridobljenih izkušenj in znanj pri zaposlitvi in nadaljnjem študiju, a so ocene učinkov v povprečju še vedno pozitivne. Prav tako podrobnejša analiza posameznih odgovorov nakazuje, da je nižje splošno prepoznavanje pomena na teh dveh področjih morda le odraz preveč splošno zastavljenega vprašanja, zaradi česar so anketiranci težje prepoznali dejansko uporabnost pridobljenih znanj na teh dveh področjih. Rezultati celotne študije namreč potrjujejo, da mednarodne aktivnosti pomembno prispevajo k pridobivanju izkušenj in razvoju takšnih kompetenc, ki so zaželeno s strani delodajalcev in so lahko uporabne tudi v formalnem izobraževanju (glej npr. Senyuva, 2014; Souto-Otero, Ulicna, Schaepkens, & Bognar, 2013; Škulj, 2006). V prihodnjih študijah bi tako bilo treba več pozornosti nameniti preučevanju povezanosti med pridobljenimi znanji in dejanskim prepoznavanjem njihove uporabnosti v praksi. K boljšemu razumevanju povezanosti je v okviru raziskav možno prispevati s konkretnjšo zastavitvijo vprašanj, v praksi pa predvsem s spodbujanjem zavedanja uporabnosti pridobljenih znanj tudi na področjih, kot sta zaposlovanje in formalno izobraževanje. Pri tem npr. Souto-Otero in sodelavci (2013: 82–86) izpostavljajo pomen samoevalvacijskih orodij ter vlogo mladinskih organizacij, ki lahko mladimi pomagajo pri prepoznavanju uporabnosti pridobljenih znanj in kompetenc tudi na teh področjih.

Kljub omenjenim manjšim odstopanjem, ki se pojavljajo pri nekaterih kategorijah odgovorov, v splošnem rezultati kažejo na prevladujoče visoko vrednotenje pomena mednarodnih aktivnosti za vse preučevane vidike, tako za razvoj posameznih kompetenc kot za splošne vidike. To potrjuje, da tovrstne aktivnosti lahko predstavljajo pomembno izkušnjo v življenju mladih, kar se kaže tudi v številnih navdušenih odzivih udeležencev v odprtih tipih odgovorov, ki so bili predstavljeni skozi poročilo. Poleg same pozitivne izkušnje udeležencev pa je pri razumevanju rezultatov raziskave treba upoštevati tudi nekatere druge dejavnike, ki so prav

tako lahko prispevali k vrednotenju in odzivu anketirancev. Ti so povezani predvsem s samimi značilnostmi izbranih aktivnosti in z vzorcem raziskave. Prvič, udeleženci tovrstnih aktivnosti so bili pogosto že v času trajanja projektov usmerjeni k spremljanju in prepoznavanju svojega napredka na različnih področjih. Tako so se npr. skozi pogovore z mladinskimi delavci in z drugimi udeleženci ali pa skozi evalvacijo s pomočjo orodij, kot je npr. Youthpass, učili svoja pridobljena znanja, kompetence in veščine tudi dobro prepoznati. Predhodno poznavanje posameznih kompetenc in veščin je posledično lahko prispevalo k boljšemu vrednotenju učinkov tudi v okviru te raziskave. Drugič, rezultat je v precejšnji meri lahko odvisen tudi od značilnosti in zastavitve samih projektov, v katerih so anketiranci sodelovali. Vzorec v pričujoči raziskavi je namreč temeljil na primerih dobrih praks, kar pomeni, da so anketiranci imeli izkušnjo z najmanj eno aktivnostjo, ki je bila tudi po oceni mladinskih organizacij med boljše zastavljenimi in izpeljanimi. Tako je možno, da so izbrane aktivnosti v splošnem privedle do boljših končnih učinkov. In nenazadnje, kot v vsaki tovrstni raziskavi, so rezultati lahko delno pristranski tudi v primeru, da so se k povabilu za reševanje raje odzvali tisti udeleženci, ki so bili z aktivnostjo bolj zadovoljni.

Upoštevajoč navedeno je zato tako pozitiven rezultat raziskave do neke mere tudi pričakovan. Ker je bila raziskava pilotna in je zajemala le ožji izbor nekaterih mednarodnih projektov, posploševanje rezultatov na širšo populacijo vseh udeležencev mednarodnih aktivnosti ni mogoče. Za večjo preglednost učinkov mednarodnih aktivnosti nasploh bi bilo smiselno raziskavo razširiti na več mednarodnih projektov, predvsem pa na podlagi obstoječega vprašalnika oblikovati instrument, ki bo uporaben za mladinske centre pri merjenju učinkov tudi v prihodnje. Pri tem bi bilo smiselno modificirati nekaj vprašanj in preveriti učinke tudi na drugačen način (več o tem v skupnem poročilu, glej Gretschel et al., 2017).

Ne glede na nekatere omejitve, ki so bile omenjene, je raziskava v splošnem omogočila izpolnitev zastavljenih raziskovalnih ciljev. Predstavlja namreč dober pregled dejanskih učinkov, do katerih dobro zastavljene in izpeljane mednarodne aktivnosti lahko privedejo. Nudi tudi možno izhodišče za razvoj tovrstnega raziskovanja v prihodnje, tako na ravni posameznih mladinskih centrov kot v mednarodni perspektivi. Prav tako so pridobljene informacije lahko v pomoč pri načrtovanju prihodnjih mednarodnih aktivnosti, predvsem z vidika osredotočanja na razvoj posameznih kompetenc, spodbujanja prepoznavanja uporabnosti pridobljenih znanj na določenih področjih, pa tudi zastavitve vsebine in promocije aktivnosti.

6 Literatura

- Gretschel, A., Cupar, T., Linno, M., Kiilakoski, T., Hästbacka, N., & Korohonen, A. (2017). *Studying the impact of international youth work - Towards developing an evaluation tool for youth centres*. Helsinki: The Finnish Youth Centres Association; Finnish Youth Research Network, dostopno na http://www.snk.fi/wp-content/uploads/2017/04/Studying_the_Impact.pdf.
- Hsieh, S.-C., Lin, J.-S., & Lee, H.-S. (2012). Analysis of Literature Review of Competency. *Internationa Review of Business and Economics*, 2, 22–55.
- Kiilakoski, T. (2015). *Youth work, Volunteering, recognition and Employability: Defining and reorganizing competences*. Pridobljeno 30. 9. 2016, <http://www.alliance-network.eu/wp-content/uploads/2014/12/IVE-Desk-Research-Report-Output-1.pdf>.
- Oblak, A., & Kronegger, S. (2014). *“Cherry on the cake” ali kako kakovostno načrtovati mladinsko izmenjavo*. Ljubljana: MOVIT.
- Senyuva, O. (2014). *EVS Competences for Employment, EVS C4E Full Survey Report*.
- Souto-Otero, M., Ulicna, D., Schaepkens, L., & Bognar, V. (2013). *Study on the impact of Non-Formal Education in youth organisations on young people’s employability*.
- Stiehr, K., & Raschdorf, K. (2015). *The Recognition Players: Different perspectives on the volunteers competences and their recognition and validation, from the different sectors and geographical perspective*.
- Škulj, J. (2006). *Ključne kompetence za vseživljenjsko učenje*. Ljubljana: ZAVOD MOVIT NA MLADINA; Urad RS za mladino.
- Youth Center Villa Elba: International work. (n.d.). Pridobljeno 3. 2. 2017, http://www.villaelba.fi/children_and_youth/internationalyouthwork/en_GB/internationalwork/.
- Youthpass - Get information on Youthpass! (n.d.). Pridobljeno 12. 2. 2016, <https://www.youthpass.eu/da/youthpass/for/youth-initiatives/learn/information/>.

7 Priloge

Priloga 1: Opis kompetenc v anketnem vprašalniku

OSEBNE KOMPETENCE

Sodelovanje v mednarodnih aktivnostih mi je pomagalo razviti naslednje osebne kompetence:

- a) samoorganizacija, osebna organizacija, znati si postavljati cilje in jih dosegati;
- b) učenje učenja: sposobnost učiti se in vztrajati pri učenju, organizirati lastno učenje (individualno ali v skupinah);
- c) prevzemanje odgovornosti, imeti občutek odgovornosti in biti sposoben odgovorno ravnati;
- d) podjetnost in inovativnost, sposobnost dajanja pobud in izpeljave svojih idej, vztrajnost in samozavestno soočanje z novimi izzivi;
- e) matematične kompetence: sposobnost razvijanja in uporabe matematičnega razmišljanja pri reševanju različnih problemov v vsakdanjih situacijah;
- f) digitalne kompetence: uporaba računalnika/mobilnih naprav za iskanje informacij, načrtovanje aktivnosti, poročanje in komunikacijo z drugimi ljudmi.

SOCIALNE KOMPETENCE

Sodelovanje v mednarodnih aktivnostih mi je pomagalo razviti naslednje socialne kompetence:

- a) znati oblikovati mnenja o zadevah v družbi, z drugimi deliti znanja o načinih participacije in biti pripravljen sodelovati;
- b) vodstvene kompetence: biti odgovoren in sposoben spoštovati mnenja drugih skozi vodenje;
- c) organizacijske veščine: znati upravljati s sredstvi (kot npr. denar, čas) in spodbujati druge k doseganju skupnih ciljev;
- d) timsko delo: znati delati z drugimi za doseg skupnih ciljev, spoštovati in podpirati skupino kljub različnim pogledom;
- e) komunikacijske kompetence: biti pripravljen in sposoben govoriti z neznanimi ljudmi, znati upoštevati misli in občutke drugih oseb.

MEDKULTURNE KOMPETENCE

Sodelovanje v mednarodnih aktivnostih mi je pomagalo razviti naslednje medkulturne kompetence:

- a) spoštovanje kreativnega izražanja zamisli, izkušenj in čustev z glasbo, igranjem, likovno umetnostjo in književnostjo;
- b) globalno razumevanje, razumevanje različnosti: sposobnost razumeti druge kulture in se zanimati za mednarodne zadeve;
- c) tolerantnost: biti brez predsodkov do ljudi z različnimi družbenimi in kulturnimi ozadji ter jih znati razumeti;
- d) sposobnost uporabljati tuje jezike v ustni in pisni obliki, razumeti vlogo jezika pri razumevanju različnih kultur;
- e) veščine maternega jezika: sposobnost izražanja svojih misli in razumevanja drugih, tako v ustni kot v pisni obliki.

Priloga 2: Seznam izbranih projektov mednarodnega mladinskega dela

Tabela 2: Pregled vključenih projektov kot primerov dobrih praks

OSNOVNE INFORMACIJE O PROJEKTU (naziv projekta; mladinski center, ki ga je izvajal; kraj in obdobje izvedbe; sodelujoče države in udeleženci)	KRATEK OPIS PROJEKTA (namen, cilji, vsebina, rezultati)
<p>Youth Banks on the Move Mladinski kulturni center Maribor</p> <p>Celoten projekt: 1. oktober 2014 – 31. januar 2016 v sodelovanju z Romunijo (Cluj)</p> <p>Izpeljani 2 mladinski izmenjavi: Maribor, Slovenija: 19.–27. 11. 2015 Maribor, Slovenija (20 mladih: 16 mladih in 4 mladinski vodje)</p> <p>Cluj, Romunija: 16.–23. 10. 2015 Cluj – Napoca, Romunija, (18 mladih: 15 mladih in 3 mladinski vodje)</p>	<p>Glavne teme projekta: mednarodno in razvojno sodelovanje, mladi (mladinsko delo, participacija, mladinska politika), zavedanje evropskega državljanstva in demokracija.</p> <p>Glavni rezultati projekta:</p> <ul style="list-style-type: none">- pripravljeno e-gradivo Od AHH do OHH ali Pot do Banke idej (predstavitev vzpostavitve projekta Banka idej s primeri iz Maribora in Cluja),- prenovljeno igrišče v Mariboru pri Integracijski hiši in dolgoročni učinki prenove za mestno četrt,- pripravljena in preizkušena igra 3, 2, 1 (namen: na zabaven način širiti zavesti in informiranost o EU). <p>Drugi rezultati izvedenih aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none">- doprinos k izboljšanju delovanja Banke idej v Mariboru ter večji promociji le te (prenos znanj, izkušenj in dobrih praks),- povezava izvajalskih organizacij, spoznavanje kulture druge države,- krepitev in pridobivanje znanj in kompetenc,- večja prepoznavnost programa Erasmus +, predvsem mladinskih izmenjav.
<p>Youth 4 Future Mladinski center Celje</p> <p>Celoten projekt: 1. 7. 2008 do 15. 7. 2009 Izpeljana mladinska izmenjava v Celju, Slovenija: 1.–8. 8. 2014</p> <p>Vključenih 35 mladih iz Italije, Estonije, Poljske, Madžarske in Slovenije</p>	<p>Glavne teme projekta:</p> <ul style="list-style-type: none">- podjetništvo in krepitev podjetniških veščin,- iskanje priložnosti in aktivnosti v smeri zmanjševanja brezposelnosti mladih. <p>Rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none">- razvoj 5 konkretnih podjetniških idej z možnostjo izvedbe,- razvoj metod za reševanje problematike brezposelnih mladih,- aktivna participacija,- razvoj 8 ključnih kompetenc.

Find your way to local government: »It's up to you«

Mladinski center Dravinjske doline

Celoten projekt: 1. 7. 2008 – 1. 7. 2009,
Slovenija (Slovenske Konjice) in Švedska
(Sollefteå)

Izpeljana 7-dnevna mladinska izmenjava v
Slovenskih Konjicah: 15 mladih iz vsake države

V celotnem projektu je sodelovalo 54 mladih iz
Slovenije in 22 mladih iz Švedske.

Med glavnimi cilji projekta so bili:

- spodbujanje aktivnega državljanstva pri mladih in praktični načini učenja o demokraciji (predstavitev in poznavanja modela demokracije, vzpodbujanje vključevanja mladih v demokratične procese v lokalni skupnosti, vrstniško informiranje na podlagi izkušenj iz projekta, spoznavanje in promocija EU itd.),
- razvoj znanj in kompetenc,
- sodelovanje z lokalnim okoljem (občino).

Glavne teme: nasilje med mladimi, zloraba drog in alkohola, prostochasne aktivnosti mladih, razvoj aktivnega državljanstva.

Ključni izidi:

- sodelovanje mladih iz 2 držav,
- predstavitev in poznavanje modela demokracije,
- predstavitev svojih mest,
- vključevanje mladih v demokratične procese v lokalnih skupnostih,
- priprava spletne strani in videa.

Healthy'n wealthy

Mladinski center Zagorje

Izpeljana mladinska izmenjava: 14.–21. 7. 2015 v
Zagorju ob Savi

Sodelovali 25 mladih iz Škotske, Hrvaške, Poljske,
Cipra in Slovenije

Glavni cilji:

- promocija in raziskovanje zdravega načina življenja,
- organizacija in sodelovanje pri različnih športnih dogodkih,
- spodbujanje aktivne participacije,
- razvoj kompetenc in veščin ter mreženje.

Glavne aktivnosti:

- organizacija 2 javnih dogodkov (Igre brez meja in Open mic),
 - priprava časopisa Zine (promocija zdravega načina življenja),
 - priprava 2 promocijskih videov: www.youtube.com/watch?v=P0tK1TnaCSk in www.youtube.com/watch?v=APQ588_OG_k.
-

<p>Let's act Mladinski center Trbovlje</p> <p>Izpeljana mladinska izmenjava v Trbovljah, 13.–20. 4. 2015</p> <p>Sodelovalo je 24 mladih iz Cipra, Grčije, Portugalske in Slovenije (iz vsake države 5 mladih in 1 mladinski vodja)</p>	<p>Glavni cilji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obisk in delo v Varstveno-delovnem centru v Zagorju in v društvu ŠENT v Trbovljah, - izmenjava izkušenj z drugimi mladimi, - označitev obstoječih kritičnih točk za slepe in invalidne osebe v Trbovljah, - prilagoditev kritičnih točk tako, da so primernejše za uporabo, - priprava promocije projekta (izdelava plakatov).
<p>Sport will secure your youth Mladinski center Krško</p> <p>Izpeljana mladinska izmenjava v Brestanici in Krškem, 21.–28. avgust 2016</p> <p>Sodelovalo je 24 mladih: 12 iz Slovenije (10 mladih in 2 mladinski vodji); 12 iz Makedonije (10 mladih in 2 mladinski vodji)</p>	<p>Namen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktivirati mlade in jih spodbujati k zdravemu načinu življenja ter telesni aktivnosti - spodbujati aktivno participacijo, - pridobivanje vseživljenjskih kompetenc. <p>Osrednje aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - »Catch your lunch« – ribolov; - »Fitnes v naravi« ter pogovor o znanih športnikih ter športnih disciplinah iz posameznih držav, - športne igre na bazenu Brestanica in organizacija medgeneracijskih športnih iger - organizacija medkulturnih stojnic in priprava tradicionalnih jedi, - »Noč pod zvezdami« – kampiranje na Bohorju/Pohod na Bohor.
<p>LegiLAB (Legislativni LABORatorij) Infopeka Maribor</p> <p>Izpeljana mednarodna izmenjava v Mariboru, 10.–17. 10. 2015</p> <p>Sodelovalo je 14 mladih (mladinski delavci in mladi z manj priložnostmi) 4 in Slovenije, 4 iz Škotske, 3 iz Poljske in 3 iz Italije.</p>	<p>Osnovni namen: Raziskovanje posameznih elementov modela zakonodajnega gledališča kot svojevrstne oblike forumske predstave. Uporaba pridobljenih znanj in spoznanj v svojih lokalnih skupnostih in širše.</p> <p>Dolgoročni cilj: mednarodno sodelovanje med sodelujočimi partnerji v oblik platforme, katerega cilj je razvoj zakonodajnega gledališča kot oblike mladinskega dela, pozitivno vplivanje na področju aktivnega državljanstva ter raziskovanje novih možnosti za večjo udeležbo mladih v procesih odločanja v družbi.</p> <p>Nekaj izidov: Radijska oddaja o Zakonodajnem gledališču v Sloveniji: http://ars.rtvsllo.si/2015/08/ars-humana-20/ in http://4d.rtvsllo.si/arhiv/ars-humana/174357572 Oddaja o Zakonodajnem gledališču partnerjev na Škotskem: https://activeinquiry.wordpress.com/2015/10/28/active-inquiry-podcast-ep1-legislative-theatre/</p>

